

σειρά

σειρά, η, ουσ. [<αρχ. σειρά], η σειρά. **1.** κοινωνική ή οικονομική τάξη: «είναι από κατώτερη σειρά, γι' αυτό δεν τον θέλουν στην παρέα τους». **2α.** (στη γλώσσα του στρατού) το σύνολο των στρατιωτών που παρουσιάζονται κάθε δυο μήνες στα κέντρα εκπαίδευσης την ίδια ημερομηνία, η Ε.Σ.Σ.Ο. (= εκπαιδευτική σειρά στρατευσίμων οπλιτών): «η τελευταία σειρά είχε πολλούς Μακεδόνες». **β.** ο στρατιώτης που παρουσιάστηκε στο κέντρο εκπαίδευσης ταυτόχρονα με έναν άλλον: «ο τάδε είναι σειρά μου || τι γίνεται, ρε σειρά, θα πάρουμε καμιά άδεια;». (Ακολουθούν 35 φρ.)·

- άνθρωπος της σειράς, βλ. λ. άνθρωπος·

- αφήνω τη σειρά, βλ. φρ. βγαίνω απ' τη σειρά·

- αφήνω τη σειρά μου, βλ. φρ. βγαίνω απ' τη σειρά μου·

- βάζω κάποια σειρά ή βάζω σε κάποια σειρά ή βάζω σε κάποια σειρά και τάξη, βλ. φρ. βάζω μια σειρά·

- βάζω μια σειρά ή βάζω σε μια σειρά ή βάζω σε μια σειρά και τάξη, **α.** νοικοκυρεύω, συγυρίζω, ιδίως έναν κλειστό χώρο: «είναι απ' το πρωί στο υπόγειο και προσπαθεί να βάλει σε μια σειρά τα πράγματα». **β.** τακτοποιώ διάφορες εκκρεμότητες που είχα, τις βάζω σε μια σειρά, σε μια τάξη: «νιώθω εντελώς ήρεμος, απ' τη μέρα που έβαλα μια σειρά στις υποθέσεις μου». **γ.** τακτοποιώ τα κακώς κείμενα σε μια δουλειά, σε μια επιχείρηση και την επαναφέρω σε καλή λειτουργία: «ο καινούριος διευθυντής έβαλε σε μια σειρά το εργοστάσιο κι όλοι δουλεύουν ρολόι». Συνών. βάζω μια αράδα ή βάζω σε μια αράδα / βάζω μια τάξη ή βάζω σε μια τάξη·

- βάζω στη σειρά (κάποιους ή κάτι), βάζω, τοποθετώ κάποιους τον έναν πίσω από τον άλλον ή κάποια πράγματα το ένα πίσω από το άλλο: «ο αξιωματικός έβαλε στη σειρά τους νεοσύλλεκτους για να τους μετρήσει || έβαλε τα κιβώτια στη σειρά για να μπορέσει να τα ελέγξει ευκολότερα». Συνών. βάζω στην αράδα (κάποιους ή κάτι) / βάζω στη γραμμή (κάποιους ή κάτι)·

- βγαίνω απ' τη σειρά, βγαίνω από μια σειρά ανθρώπων που στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλον για τον ίδιο σκοπό με μένα: «βγήκα απ' τη σειρά μου και πετάχτηκα μέχρι το περίπτερο ν' αγοράσω τσιγάρα». Συνών. βγαίνω απ' την αράδα / βγαίνω απ' τη γραμμή·

- βγαίνω απ' τη σειρά μου, βγαίνω από τον μέχρι τώρα οργανωμένο ρυθμό της ζωής μου, της εργασίας μου, αποδιοργανώνομαι: «τον τελευταίο καιρό το 'ριξα στα γλέντια και τα ξενύχτια και βγήκα απ' τη σειρά μου». Συνών. βγαίνω απ' την αράδα μου / βγαίνω απ' τη γραμμή μου / βγαίνω απ' την τάξη μου· βλ. και φρ. βγαίνω απ' τη σειρά·

- δεν είναι της σειράς μου, δεν ανήκει στο ίδιο κοινωνικό ή οικονομικό, συνήθως ανώτερο, επίπεδο με το δικό μου: «δεν καταδέχομαι να τον κάνω παρέα, γιατί δεν είναι της σειράς μου». Συνών. δεν είναι αράδας μου / δεν είναι της τάξης μου·

- δεν έχει σειρά, **α.** δεν έχει οργάνωση, σύστημα, τάξη στη δουλειά του και γενικά στη ζωή του: «αντιμετωπίζει συνέχεια προβλήματα στη δουλειά του, γιατί δεν έχει σειρά». Συνών. δεν έχει αράδα / δεν έχει γραμμή / δεν έχει τάξη. **β.** (για το θάνατο) παίρνει ανθρώπους ανεξαρτήτου ηλικίας: «αυτή είναι ενενήντα χρονών και προχτές πέθανε ο εγγονός της, που ήταν μόλις είκοσι. -Δεν έχει σειρά, αγόρι μου, ο θάνατος». Συνών. δεν έχει αράδα·

- έχει τη σειρά της, (για γυναίκες) έχει στη σωστή ημερομηνία τα έμμηνά της, την περίοδό της: «απ' τη μέρα που γνώρισα τη γυναίκα μου, έχει πάντα κανονικά τη σειρά της»·

- έχει τη σειρά του, **α.** είναι οικονομικά τακτοποιημένος, είναι νοικοκυρεμένος: «έχει το εργοστασιάκι του, την οικογένειά του και γενικά έχει τη σειρά του αυτός ο άνθρωπος || τα θέλει όλα στη θέση τους, γιατί είναι άνθρωπος που έχει τη σειρά του». (Λαϊκό τραγούδι: **είχα ο μάγκας τη σειρά μου ένα σπίτι, πέντε φίλους, τη δουλειά μου, κι έχω γίνει ένα κουρέλι που ο άνεμος το σέρνει όπου θέλει**). Συνών. έχει την αράδα του / έχει τη

γραμμή του·

- ήρθε η σειρά μου (σου, του, της κ.λπ.), έφτασε η στιγμή να ενεργήσω ή να υποστώ κάτι ύστερα από κάποιον άλλον: «αφού πήρες κι εσύ μέρος στην κατάληψη του εργοστασίου, ήρθε η σειρά σου ν' απολυθείς». (Λαϊκό τραγούδι: *βασανίσου, βασανίσου, όπως έστρωσες κοιμήσου, βασανίσου, βασανίσου, τώρα ήρθε και η σειρά η δική σου*)·

- κάθε πράγμα στη σειρά του, βλ. λ. πρά(γ)μα·

- κατά σειρά, **α.** ο ένας μετά τον άλλον: «έρχονται συνέχεια κατά σειρά και ζητούσαν εισιτήρια του αγώνα». **β.** σύμφωνα με το πρόγραμμα: «ήταν ο πέμπτος κατά σειρά αγώνας, που έδινε η ομάδα μας εκτός έδρας»·

- κατά σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τη σειρά προσέλευσης ή κατάταξης: «δεν υπάρχει λόγος να σπρώχνεστε, γιατί οι επιβάτες θα επιβιβαστούν κατά σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τον κατάλογο στον οποίο αναγράφονται τα ονόματά τους»·

- με τη σειρά, **α.** ο ένας πίσω από τον άλλον και με ηρεμία, με τάξη: «θέλω να έρθετε με τη σειρά, αλλιώς δε θα πάρει κανένας σας εισιτήριο για τον αγώνα». (Λαϊκό τραγούδι: *στη Μαγνησιά πού φτάσαμε οι μπέηδες προστάζουν, με τη σειρά πέρνανε και σαν αρνιά μας σφάζουν*). Συνών. με την αράδα / με τάξη. **β.** την κατάλληλη στιγμή: «όλα όσα σας υποσχέθηκα θα γίνουν, αλλά με τη σειρά»·

- μπαίνω σε κάποια σειρά ή μπαίνω σε κάποια σειρά και τάξη, βλ. φρ. μπαίνω σε μια σειρά·

- μπαίνω σε μια σειρά ή μπαίνω σε μια σειρά και τάξη, **α.** τακτοποιώ, διευθετώ, νοικοκυρεύω τη ζωή μου, τη δουλειά μου, την εργασία μου: «απ' τη μέρα που μπήκε σε μια σειρά και τάξη, άρχισε να προκόβει το παιδί». **β.** αρχίζω να ζω ήρεμη ζωή: «απ' τη μέρα που παντρεύτηκε, μπήκε σε μια σειρά και τάξη». Συνών. μπαίνω σε μια αράδα / μπαίνω σε μια γραμμή / μπαίνω σε μια τάξη·

- μπαίνω στη σειρά, **α.** μπαίνω πίσω από αυτούς που στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλον και που περιμένουν για τον ίδιο σκοπό με μένα: «μπήκα στη σειρά κι εγώ και περίμενα να βγάλω εισιτήριο». Συνών. μπαίνω στην αράδα / μπαίνω στη γραμμή. **β.** βρίσκομαι σε αναμονή, ή σε διαδικασία ολοκλήρωσης: «μην ανησυχείς για την υπόθεσή σου, γιατί μπήκε στη σειρά και αργά ή γρήγορα θα τελειώσει»· βλ. και φρ. παίρνω σειρά·

- ξεφεύγω απ' τη σειρά μου, βλ. φρ. βγαίνω απ' τη σειρά μου·

- παίρνω σειρά, **α.** μπαίνω πίσω από αυτούς, που στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλον και περιμένουν για τον ίδιο σκοπό με μένα: «πήρα σειρά πίσω απ' τους άλλους για να βγάλω κι εγώ εισιτήριο». (Λαϊκό τραγούδι: *πάρε σειρά, γιατί μπορεί, ίσως, να μην προκάνεις, μη μας συμβεί το σοβαρό και τη σειρά σου χάνεις*). **β.** έρχεται η στιγμή να πάρω κάτι: «εγώ πότε παίρνω σειρά για το εισιτήριο;»·

- παίρνω στη σειρά, επισκέπτομαι διαδοχικά διάφορους ανθρώπους, διάφορους χώρους ή σημεία, διάφορα στέκια: «πήρα στη σειρά τους φίλους του και ζητούσε δανεικά || πήρα στη σειρά τα μπαράκια για να σε βρω». Συνών. παίρνω αράδα ή παίρνω στην αράδα / παίρνω γραμμή·

- σειρά σου και σειρά μου, ανταποδίδω με τη σειρά μου τα ίσα ή κάνω με τη σειρά μου τα ίδια: «αφού με ξεγέλασες, σε ξεγέλασα κι εγώ. Σειρά σου και σειρά μου || αφού έπαιξες, τώρα θα παίξω κι εγώ. Σειρά σου και σειρά μου». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το **α.** Συνών. μία σου και μία μου·

- στέκομαι στη σειρά, στέκομαι πίσω από αυτούς που στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλον και περιμένουν για τον ίδιο σκοπό με μένα: «στεκόμουν στη σειρά μισή ώρα, μέχρι να βγάλω εισιτήριο». Συνών. στέκομαι στην αράδα / στέκομαι στη γραμμή·

- στη σειρά, **α.** ο ένας πίσω από τον άλλον με ηρεμία και τάξη: «έτσι σας θέλω όλους στη σειρά και χωρίς ομιλίες». **β.** χωρίς διάκριση: «πάνω στα νεύρα του άρχισε να τους βρίζει όλους στη σειρά». **γ.** χωρίς διακοπή: «πέντε μήνες στη σειρά δε σήκωσε κεφάλι απ' το διάβασμα και πέρασε πρώτος στο πανεπιστήμιο». Συνών. στην

αράδα·

- της σειράς, **α.** (για πρόσωπα) που δεν είναι ιδιαίτερος, που είναι κοινός, κατώτερης κοινωνικής τάξης, που είναι ανάξιος λόγου: «έμπορος της σειράς || δικηγόρος της σειράς». **β.** (για πράγματα) που είναι χωρίς καμία πρωτοτυπία ή αξία, που είναι κοινό, συνηθισμένο: «αγόρασε ένα αυτοκίνητο της σειράς || αγόρασε μια τηλεόραση της σειράς». Συνών. της αράδας·

- της σειράς μου (σου, του κ.λ.π.), του ίδιου κοινωνικού ή οικονομικού, συνήθως ανωτέρου, επιπέδου με το δικό μου: «εγώ κάνω παρέα μόνο μ' ανθρώπους της σειράς μου». (Λαϊκό τραγούδι: *τ' ήθελες με μένα συ να μπλέξεις; δε βρήκες άλλον, στη σειρά σου, να διαλέξεις;*). Συνών. της αράδας μου (σου, του κ.λ.π.)·

- τον βγάζω απ' τη σειρά του, τον υποχρεώνω να ενεργεί διαφορετικά από ό,τι είχε προγραμματισμένο, τον αποδιοργανώνω: «ήταν νοικοκύρης κι είχε συνέχεια το μυαλό του στη δουλειά, μέχρι που γνώρισε αυτή την παρδαλή και τον έβγαλε απ' τη σειρά του». Συνών. τον βγάζω απ' την αράδα του / τον βγάζω απ' τη γραμμή του·

- του πήρα τη σειρά, τον υποσκέλισα και στάθηκα μπροστά του: «κάποια στιγμή πετάχτηκε ν' αγοράσει τσιγάρα και του πήρα τη σειρά». Συνών. του πήρα την αράδα·

- του 'φαγα τη σειρά, τον υποσκέλισα με πονηριά και στάθηκα μπροστά του: «έπιασε την κουβέντα μ' έναν γνωστό του και του 'φαγα τη σειρά χωρίς να πάρει μυρουδιά»·

- τους βάζω σε κάποια σειρά ή τους βάζω σε κάποια σειρά και τάξη, βλ. φρ. τους βάζω σε μια σειρά·

- τους βάζω σε μια σειρά ή τους βάζω σε μια σειρά και τάξη, οργανώνω μια ομάδα ανθρώπων έτσι ώστε να δουλέψουν πιο αποδοτικά, να αποδώσουν περισσότερο έργο: «ο καινούριος διευθυντής τους έβαλε σε μια σειρά και τάξη και η δουλειά πάει ρολόι». Συνών. τους βάζω σε μια αράδα / τους βάζω σε μια γραμμή / τους βάζω σε μια τάξη·

- φεύγω απ' την αράδα, βλ. φρ. βγαίνω απ' την αράδα·

- φεύγω απ' την αράδα μου, βλ. φρ. βγαίνω απ' την αράδα μου·

- χάνω τη σειρά μου, **α.** βγαίνω από μια σειρά ανθρώπων που στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλον για τον ίδιο σκοπό με μένα και δεν μπορώ να επανακτήσω την ίδια θέση που είχα και προηγουμένως: «κάποια στιγμή πετάχτηκε μέχρι την τουαλέτα κι έχασα τη σειρά μου». (Λαϊκό τραγούδι: *πάρε σειρά γιατί, μπορεί, ίσως να μην προκάνεις, μη μας συμβεί το σοβαρό και τη σειρά σου χάνεις*). **β.** χάνω του μέχρι τώρα οργανωμένο ρυθμό της ζωής μου, της εργασίας μου, αποδιοργανώνομαι. Συνών. χάνω την αράδα μου / χάνω τη σειρά μου.